

35 Frs.

Kigbááfulu

Sokodé, 1986.

Kɩgbááfulu kutoluú

Kɩgbááfulu kutoluú kɛgɛs Kpáńjári ɛs,
Baasáaru fárándí nɔlɛ; bika bɛnzɛé Móóláwá.
Bɔdskɛs nabóru-ɔɔɔzɛ ɛs baagálu ńna, yowú-
ɔɔɔzɛ ɛs baagálu Kpáńjári. Bána Nɔɔm ńba
bóngoyoo ku.

Kpáńjári ɛs baalɩ bedɛs Awénjalowú
Karaá fárándí. Buwá wenká bánɣaá ɛs sɩsɩ:
'Kpambiya' né, bedɛs buwá nɔlɛ. Kúboní weení
wɛgédé wɛ níbáawu né, ɩlé ɛs bánɣaá sɩsɩ: Wú-
ro-Gára-lajó. (Lajó kutoluú ɛs sɩsɩ: Wúro
kúboní. Nɣnáa Cávujó wúro ɩsɔo nɔlɛ).

Boogónɩ na bosúu Awénjalowú né, bedɛs
zaamáanɩ Kpangalam ńba waavónzuú nɔlɛ.
Kɩgbááfulu na Cávujó, sɛédu kúɔmɩ waada ná
wɛ. Barɩna bɛnzɛé Móóláwá ɛs. Bika bedɛs
yaagalɩdɛ kɛgɛs kúɔmɩ; Fáɔa-Gurumá ɛs
bedɛs kutoluú kɛgɛs; nge boogónú ɔamá,
naáru ɩsɔo Taabáalu; naáru Kpáńjári. Bedɛs
koɔɔɩre neɔere ɔɔɔo ɛs ɔɔɔzowó na Ajéyi-dɛs.
Amá, barɩna bedɛs kúboní ɛs Cávujó ńnɩ. Léles-
ɔó anasáará waalɩ né ɛs báa weení ɔɔɔo ɩdu.

Awénjalowú Kɩgbááfulu ńba woogónɩ na
bosúu né, ɔoo né, bánɣaá ńna ɛs sɩsɩ: Wúro-
Gára-Lajó-dɛs.

Bows ńnaamó ɛs wɩre bujooó né, bedɛs

aliga nakéere wéndéé fòó níbááwu nakúru-daá né, nge waana búúre nedéere. Nge búúre díím díinmá-tiná alú umó. Nge díivééri yí sísti: móó ge bán'yaá sísti: 'Kígbááfulu', mégée lízoo ge. Lízoo kéh, tabulááwu nakúru-daá ge kowe, Cam-dée nbulé. Nge alú umó woogógboo ke ikoná Wúro-Gára-Lajó-dée. Nge baaján babusíná lízoo kam keyíde bafa téesú yíde sísti: 'Kígbááfulu'.

Kígbááfulu kíbúndi kowurási 9 ge beedi; naaní ge téesú waagágúró fína bokóni le bozuwáa dó né. Fuú fíní waagálízí ná téesú bedée fíní naaní. Líé ge bán'yaá sísti: Báná-Kpára.

Kígbááfulu fárándíwá wentí tiyóózi tiyóózi bán'yaá Kígbááfulu né, tígée 5 ge.

1.) Cəŋ-wóró

2.) Caasówu-dée

3.) Waawańde

4.) Azoodi-dée

5.) Kobíjí-daá.

Fárándí natúdoozo biigbiiriná tu dó né wooyooziná ge bán'yaá sísti: 'Aguda-dée'.

Wúro báa weení na tées kowuro-bəowó ge:

<u>Yírá</u>	<u>Bóóni</u>	<u>Fárándí</u>
1.) Wúro-Gára-Lajó	Aboku-dée	Cəŋ-wóró
2.) Wúro-Gbéléwu	Caáseemeeli	Azoodi-dée
3.) Wúro-Londín	Kolowú-dée	Cəŋ-wóró
4.) Wúro-Akóndo	Akóndo-dée	Kobíjí-daá

- 5.) Wúro-Kúra Wúro-Kúra-dées Coŋ-wóró
- 6.) Jobó-Potoporom Jobó-dées Waawañde
- 7.) Wúro-Bodí Kpangbam-dées Coŋ-wóró
- Wúro umú weegizi ná susu bítasu biđi
 Coŋ-wóró. Nge boogbóo ke basíu Wúro-Boosí.
- 8.) Wúro-Boosí Aboku-dées Coŋ-wóró
- 9.) Wúro-Samá Wúro-Samá-dées Waawañde
- 10.) Bána-Kpára Aboku-dées Coŋ-wóró
- Wúro umú waazá-daá ge Jáama woogónu. Waazá-
 -daá dudo ge Faránsu woogónu.
- 11.) Wúro-Jobó Jobó-dées Azoodi-dées
- 12.) Wúro Bájíná Aboku-dées Coŋ-wóró
- 13.) Tomáa-Náásám Náásám-dées Waawañde
- 14.) Caakúra Isóo tráateyi, idées kowuro-boowú ge Aboku-dées, Coŋ-wóró nbulé.

Kangarawá wentí tówe . Kugbááfule né,
doo caájaanáa uzá-daá ge baavúnzuú ti.

Móóláwá baasi, dānnáa sēédíwá ndi-ndi.

1.) Kóólíwá,	6.) Kúmaats,	11.) Wáádt,
2.) Luwóowá,	7.) Téréwéré	12.) íbo,
3.) Cáárewá,	8.) Nskérs,	13.) Turé.
4.) Nowóowá,	9.) Yírubá,	
5.) Nántawá,	10.) Asincé,	

Kugbááfulu lizástu kées fuú na nasidoozo:

1.) Kugbááfulu	6.) Laawii	11.) Sikím
2.) Wúro-Boosí	7.) Abíle	12.) Agbéébu
3.) Cala-Wúro	8.) Ceedire	13.) Suúgúúni.
4. Túu	9.) Sewú-ceedire	
5. Laagbédúú	10.) Ajooli (Sára-daá)	

-Kugbááfulu kées búure ge. Fée kúfulum yáá náwu abaalú ge bánlaá kugbááfulu. Wóngonáa téeéwu.

-Wúro-Boosí kées awúro-bíya-dées lizóo ge. Báa wé ge booyúú, bánvaa ke.

-Cala-wúro, kalé kegée kóólíwá noó-noó-dées lizóo nblé.

-Túu, kalé kegée búure ge; kowe búu-daá. Lizóo kañ, bánlaá ke kpangbóo. A baabízi wenbí né, bánvaa ke.

Tóo, lizástu wensí sijoóo dóni kugbááfulu téeédu-daá né nblé.

Mogoobiya aláa na abaaláa Tem kaladáa,
tákaradá kina kígés kúnvulísi dáázá-ḡo ge.
Kínwílí. dáa caanadóm wentí ḡoo dájaájaanáa
waalá bi ge dédés tsevólási woozúu susuwúu
né.

Amá, dénveerím mí. sisi: téséti cíko ge
dánbuzi dínmaa. Bilé né, a weení tnyí sisi:
twná bidés azáfúlúde téséti natúru-roozí
né, wánbuzí kánmaa dáa wentí turlna tiws
né, bika dúbízi dínýóó, dólá híngínaa tunganáa
dánlám ti né.

Múgoobú Caagbara Soolu Ngoobú.

"Histoire du village de Bafilo".

1ère édition 1er tirage avril 1986. (200 expl.)

2ème tirage juillet 1989. (191 expl.)

3ème tirage Février 1991. (200 expl.)

4ème tirage juillet 1991. (230 expl.)

Imprimé par EDITEM B.P. 171 Sokodé.

N° d'impression 11

Dépôt légal 3ème trimestre 1991.